

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Dombóvári tűzlepkés rétek

Utoljára módosítva: 2013-08-15 17:32:50

Megye: Tolna

Községhatár: Dombóvár

A terület kiterjedése: 181.5 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2004

GPS koordináták : 46,35860; 18,11580.

Felmérést végző személy(ek) neve: Nagy Sándor

E-mail címe(k): mme28@t-online.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A Szabadság úton Pécs felé haladva közúton gépkocsival is megközelíthető, a Kapos folyó hídján áthaladva kerékpár út mentén lehet parkírozni, onnan a folyó gátján gyalogosan tudjuk megközelíteni a területet. Gyalogosan és kerékpáron a Szabadság utca-Rákóczi utca-Baross-utca vonalát követve a kerékpárúton érhetünk legegyszerűbben a területre, de megközelíthetjük a Szőlőhegyre vezető közútról is a tűzlepkés rétet.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):
1990-óta nagy változáson ment át a terület. A juhok félnomad állattartása jelentéktelenre zsugorodott, így a taposás és legelés nem veszélyezteti az élőhelyet, a kaszálást is sikerült későbbre halasztani, ami az ott költő madárfajoknak is kedvezett. A Kapos-völgy alacsony fekvésű zizenyős rétjei (Dosztányi-berek, Szőlőhegyi-rétek) élőhelyi jelentőségük miatt kerületek jogi védelem alá. A terület természeti értékei alapján országos jelentőségű – a működési területét tekintve érintett Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága az országos védelemre tervezett területek között tartja nyilván. A Kapos magas talajvízállású ártéri síkján lévő kiszáradó láprétek számos ritka, védett állatfaj élőhelye és táplálkozó területe. Kiemelkedő jelentőségű a havasi tűzlepke előfordulása. A faj territoriális viselkedésű, szűkebb élőhelyét ritkán hagyja el, így megőrzésének hatékony eszköze a terület védelme. A terület első kaszálásának késleltetése, ill. a terület egy részének egyszeri kaszálása megoldani látszik az élőhely megtartását. A Kapos-völgyében - egészen a pécsi vasúti hídig - találkozhatunk a havasi tűzlepkével, ami a faj terjeszkedésének bizonyítéka. Rendkívül gazdag a terület madárvilága, az 1980 óta folyó ornitológiai megfigyelések 165 madárfaj jelenlétét bizonyították, viszonylag alacsony 28% a fészkelő fajok részesedése és a 47 fajból rendszeresen csak 15 költ. A terület madártani szerepére és igazi értékére a táplálkozó fajok 53%-os részesedése és fajlistája hívja fel a figyelmet. A mozaikos élőhely az őszi és tavaszi madárvonulások idején is táplálékot nyújt a ragadozóknak, a magevőknek, ill. vizek és vízpartok madarainak. Vízborításos kora tavaszokon (március, április), ill. csapadékos nyáruton (augusztus, szeptember) nő meg a megfigyelhető, ill. ritka fajok száma. A légtérben megfigyelhető fajok az egyik halastóról a másikra átrepülő madarak, mint a kanalasgém, bakcsó, halászsas. Az egyre gyakoribb vonuló daru még nem szállt le a vizsgált területen, de megjelenése várható. A kóborló békászó sas, a vonuló nagy lilik és a nyári lúd megfigyelésére továbbra is számítani lehet, kevésbé a 90-es években gyakori

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

viharsirály újbóli megjelenésére. A terület rendszeresen költő madarai a sárga billegető, rozsdás-csuk, cigány-csuk, a fürj, mezei pacsirta, tövisszúró gébics, sordély, sárgarigó, tőkés réce. Faunisztikai érdekességnek számít a nemes nyáron fészket rakó kis őrgébics, a gátak és a folyó partfalában költő gyurgyalag és parti fecske, a folyón újra költőfajként megjelenő vízityúk és jégmadár. A halban és egyéb élőlényekben gazdagodó folyón olyan ritka récefajok láthatók ősszel és télen, mint a kontyos-, nyílfarú-, cigány-, böjti- vagy a fütyülő réce. Az igazi nagy madármozgás azonban áprilisban tapasztalható, ilyenkor a parti fővenyen, a vizes-tocsogós réten és a legelőn cankók, lilék, bíbicek, gémek és sárszalonkák táplálkoznak. Ősszel a rágcsálókban gazdag kaszálón és a gátakon nagy kócsagok, szürke gémek pockoznak. Levegőből csapnak le áldozatukra az ölyvek, vércsék és a réti héják, míg éjszaka az erdei fülesbaglyok és a gyöngybaglyok folytatják a pocokirtást. A Kapos völgyében eddig megfigyelt madárritkaságok: nagy póling, kis lile, nagy őrgébics, fakó rétiheja és a réti fülesbagoly. Téli időszakban rendszeresen itt vadászik bokrok csúcsán ülve a nagy őrgébics. A ragadozók közül gyakori az egerészölyv, a karvaly és a héja, de megfigyelhető a területet jellegzetes alacsony repüléssel végigpásztázó kékes rétiheja is. A területen kelet-nyugat irányban húzódó vízlevezető árkok a madaraknak táplálkozó és fészkelő helyet (vízityúk, foltos nádiposzáta, tőkés réce, énekes nádiposzáta..), a kétéltűeknek stabil szaporodási lehetőséget biztosítanak. A közel 200 hektáros terület a Kapos völgyének legértékesebb része, így kedvező állapotának fenntartása és országos védettsége is fontos lenne.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

2 % Erdő

85 % Gyep

10 % Cserjés

3 % Vizes terület

% Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
kiszáradó láprét, legelő

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás,

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Bemutató, Kaszálás, Vízlevezetés,

Egyéb típus:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Kevés

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

P4 Fás legelők, J2 égeresek, J4 fűz és nyárligetek

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - helyi védettség

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 1

Állapotuk: jó

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

faj neve védett fokozottan védett natura 2000 faj állománya Havasi tűzlepke x Tarajos gőte x Vöröshasú unka x x Barna ásóbéka x Barna varangy x Zöld varangy x Zöld levelibéka x Erdei béka x Tavi béka x Kis tavi béka x Kecskébéka x Zöld gyík x Fűrge gyík x Fali gyík x Vízisikló x Madarak x Fűrj 4-5 pár Nagy kócsag x x rend. táplálkozó Vörösgém x x ritka táplálkozó Fehér gólya x x 1-2 pár költ közelben, Fekete gólya x x 1 pár költ a közeli erdőben Barna rétihéja x x átrepülő példányok Kékes rétihéja x rendszeres vonuló Hamvas rétihéja x x egyre gyakoribb vonuló Karvaly x 1-2 pár költ Egerészölyv x vadászterület Vörös vércse x táplálkozó terület, Kis sólyom x téli vendég Kabasólyom Guvat x vonulásban Vízityúk x a csatornákon költ Parti lile x x vonuló, táplálkozó Bíbic x Apró partfutó x vonuló, táplálkozó Sarlós partfutó x vonuló, táplálkozó Sárszalonna x x vonuló, táplálkozó Nagy goda x x vonuló. táplálkozó Nagy póling x x vonuló, táplálkozó Füstös cankó x x vonuló. táplálkozó Tavi cankó x x vonuló Billegetőcankó x vonuló, kóborló Erdei fülesbagoly x 4-8 pár költ Jégmadár x Kaposon Gyurgyalag x x 1-2 pár Kapos partfal Búbos banka x vonul Nyaktekerecs x vonul Fekete harkály x x kóborló, táplálkozó Nagy fakopáncs x gyakori költő Erdei pityer x vonul Rozsdás csuk x költ Cigánycsuk x költ Réti , tücsökmadar x költ foltos-, énekes-, nádiposzáta x költ nádirigó x költ Tövisszúrógébics x x költ Kis őrgébics x x 1-3 pár Nagy őrgébics x téli vendég Nádi sármány x költ Mezei- Keleti-, Erdei-, Vízi cickány x Vidra x x Kaposon egy-egy példány

5. Egyéb észrevétel